Non-persona non grata

En existentialistisk pamflett om abortmotstånd

A.M. Carlson

1.

Likt många andra frågor så bygger abortfrågan på två premisser, en deskription och en värderande. Det vanligaste mot och för-argumentet i vår samtid följer:

Mot abort:

1. Abort dödar en oskyldig människa.
2. Det är oetiskt att döda en oskyldig människa.

   Slutsats: abort är oetiskt.

För abort:

1. Abort dödar inte en människa.
2. Det är oetiskt att döda en oskyldig människa.

   Slutsats: abort är etiskt försvarbart.

2.

Båda dessa föreställningar bygger på humanism, de är inte osams om värdet utan om deskriptionen. Värde-föreställningen grundas i att arttillhörighet ger värde, att vara människa i egenskap av biologi (emot abort) eller sociologi (för abort) är här värdets fundament. Beträffande deskriptionen har abortmotståndaren rätt: en ofödd grundas av mänskliga celler med ett mänskligt (unikt) DNA. Detta tycks som det bästa bestämmandet av arttillhörigheter, vad det *är* snarare än *gör* eller *ser ut som* (dessutom ser den ofödda tidigt ut som en människa och innan dess högst levande). Arttillhörigheten är trivial biologisk kategorisering och har inget med värden att göra. Beträffande värden blir frågan varför människan har ett omedelbart värde i egenskap av människa? För att fatta detta kort går det att lokalisera till kristendomen, då människan är en avbild av den egenvärdiga Guden. Men detta förutsätter en tro på Gud och innebär att ge abort-förespråkare skepnaden som klara och sekulära och själv vara spekulativ och teistisk; detta är att ge upp det vetenskapliga övertaget, teism behövs inte för att föra fram en etik emot abort. Så istället för de nämnda abort-motstånd premisserna ska här två andra läggas fram:

Mot abort:

1. Abort dödar någon med aktiv potential till känsla eller med känsla.
2. Det är oetiskt att döda någon med aktiv potential till känsla eller med känsla.

   Slutsats: abort är oetiskt.

3.

Två aspekter har etisk legitimitet, vilket alltså är känsla och aktiv potential till känsla. Detta istället för att blott människan, som biologi eller sociologi har värde. Den humanistiska blinda fläcken gör att kristendomen (och dess efterdyningar så som i sekulär humanism) tappar närmast all dess trovärdighet, såväl etiskt som metafysiskt. Dock ska inte en briljant idé som kristendomen har falla i glömska, nämligen idén om den enskildas värde som är omedelbart, som inte medlas via omständigheter eller dylikt. Denna föreställning kvarstår även med känsla och den aktiva potentialen till känsla i centrum snarare än människan i centrum: den enskilda känsliga eller aktivt potentiellt känsliga. Med aktiv potential ska här förstås att kunna bli något bestämt om miljön är den rätta. Den tvåcelliga kommer inte bli en människa, för det är den redan: dess tillblivelse är till att vara känslig och denna tillblivelse kan inte råka ske, utan sker för den är i dess miljö och tillblivelsen kan förutsättas (såvida att den ofödda inte dör, men i detta är den precis som alla andra, från och med befruktningen är du gammal nog att dö, något som vår kultur vittnar om...). Den aktiva potentialen kräver alltid att det aktiva är i en viss sorts miljö. Förvisso är den oföddas miljö specialiserad till *just den* livmodern (bortsett ifrån surrogat-mödraskap) och inte en miljö i största allmänhet (mer om det i paragraf 6 och 10).

4.

Det aktiva och passiva beträffande potential skiljs åt. I detta är inte varje icke-samlag mellan en fertil man och en fertil kvinna ett dråp, för den aktiva potentialen gäller något bestämt. Denna aktiva potential är riktad till något, den ska bli något och i detta har den värde. I detta skulle ett hypotetisk fall av en ofödd som stannar upp och inte kommer få känsel någonsin inte längre ha värde. Dessa tankar kan tyckas abstrakta, men är något som sker via vår intention: via att den som ligger i koma kan vakna upp och därför bör den hållas vid liv eller den förfäran som vi utbrister i när vi hör om ett barn (bortsett ifrån de aborterade) som dött, via allt det den i koma och barnet skulle kunna ha blivit och detta blivande är inte i största allmänhet utan till något bestämt och detta bestämda är känslan som ger upphov till livets mening och den mening som förloras om vår aktiva potential förgörs. Skulle den biologiska humaniteten avgöra livets värde så skulle detta göra det samma, för det är fortfarande mänsklig biologi även utan den aktiva potentialen till känsel.

5.

Från och med denna femte paragraf till och med den tolfte paragrafen kommer åtta argument att presenteras för abort, som kommer möta mot-argument. Låt avsluta det första som presenterats, att den ofödda inte är en människa:

Icke-människa

Detta har redan nämnts och den bästa definitionen är två mänskliga celler som sammanlänkas till ett liv. Om någon vill kalla detta för en cellklump får den gärna det, för vi är alla cellklumpar. Om man hävdar motsatsen får man gärna visa ett liv som inte är en cellklump.

6.

Icke-entitet

Som grundas i att det blott är självständiga entiteter som kan ha värde eller i alla fall att icke-entiteter aldrig kan komma upp till ett sådant värde att dess värde gör att någon inte får välja att döda den som den är beroende av, som inte behöver leva via andra direkt eller indirekt. Men miljön spelar ständigt in och teknologin krävs här som en etisk drivfjäder, vilket är att ge etiken till omständigheter. Ett argument som dock måste behandlas här är att den ofödda lever via sin mor, utan henne kan den inte leva (i alla fall inte den första halvan av graviditeten, som det ser ut i dag). Angående entiteter är tankarna följande: eftersom den ofödda inte klarar sig utanför livmodern är den ingen entitet, moderns kropp fortsätter utan den ofödda men den oföddas fortsätter inte utan modern. Men entiteten bör ej bestämmas i detta, för då bestäms den via miljön och inte i sig själv och en entitet är ett analytiskt och inte syntetiskt begrepp. Om självständigheten skulle avgöras via miljön så skulle självständigheten strida emot det egna begreppet.

7.

Icke-känslig

Först via att ha känsel får den ofödda ett värde, den aktiva potentialen skapar inte värde. Detta kan tyckas rimligt men problemet det medför, utöver att det troligen hamnar i en inkonsekvens via att inte även exkludera människor i koma, är att känslan ständigt är en tillblivelse. Vi har ont eller njuter för det som komma ska, vi har ont om vi blir skurna för att kroppen signalerar de förödande konsekvenserna och vi finner tillfredsställelse i att äta i hunger och dricka i törst då kroppen får styrka. Dessa känslor finns förvisso rådande, men känslan som komma ska finns här blivande och blivandet är vad känslan är inriktad till: i detta borde aktivt blivande till känsla vara ett tillräckligt villkor. Om det enbart är oetiskt att döda för smärtan så borde även den känsliga kunna dödas så snabbt att den inte ens märker (känner av) det. Det är onekligen något mer än känslan som sådan som står på spel.

8.

Icke-självmedveten

Icke-känslighets-argumentet kräver medvetenhet som kan skapa känsla som ger värde, ett steg till här är att medvetandet inte räcker direkt utan det måste också vara indirekt. Så att det kan blicka på

sig själv ”utifrån” och på så sätt ha önskningar om sin framtid, via att inse begreppet om *sin* och *framtid*. I detta räcker det inte med att leva utanför livmodern eller tydligt gråta utanför livmodern: utan här måste även barnet vara självmedveten. Många känner säkert till fallen med små barn som får frågan om var de är och då pekar på sin mor, då modern står de så nära att de är oskiljaktiga: denna saknar självmedvetandet men har medvetande om någon annan, inte heller detta räcker. Snarare är det i åldern då konkreta och långvariga minnen börjar när självmedvetandet börjar, ungefär vid tre års ålder. Frågan är dock vad önskningarna om livet spelar för roll om inte livet gör det? Är det inte att kasta om det, önskningen om livet är väl värt något för att livet i sig är värt något och inte tvärtom?

9.

Icke-moralisk agent

Självmedvetande-värdet kan sträckas till att det även måste erkänna andra och därav få ett värde, via att ingå i ett moraliskt system. Har man inget begrepp om etiken har inte heller etiken något begrepp om en själv. Detta går även ut över spädbarn, många djurarter, dementa, grovt utvecklingsstörda och grova brottslingar (med mera). Frågan är här vad etiken i så fall blir? Blott kontrakt, ”jag ska inte skada dig om du inte skadar mig”? Vad är det kontraktet gäller och bekräftar? Negativiteten beträffande skadan och att skadan är något negerande även för någon annan, det medger även ett värde om att kontrakt bör följas. Således finns det ett redan angivet värde, nämligen att det är dåligt med skada och detta oavsett kontrakt.

10.

Kejsarsnittsabort

Denna kan mena att alla har rätt att inte bli dödade, men ingen har rätt att leva på någon annan. I detta är det inte en i klassisk mening abortförespråkande idé, utan en idé om att avlägsna den ofödda om modern önskar att denna inte lever via henne. Så som i ett fall med två siamesiska tvillingar, där den ena överlevde på den andre och när de skiljdes åt dog den ena och dödades således indirekt. Skillnaden här är att den ena levde på den andras blod, de delade blodcirkulation. Här är det två skilda varelser. Det fundamentala skälet till denna idés brist kan dock lämpligast framföras via en analogi, även fast analogier gärna försvårar så kräver detta komplexa argument mer än de övriga för-abort-argumenten. Scenariot lyder: du bor i ett litet hus i ett vinterlandskap helt själv, plötsligt kommer din farmor in i huset och ber om att få bo hos dig och att få din omsorg. Hon stör dig mycket, vilket tröttar ut dig, hon ser dåligt så ibland råkar hon snudda vid dig och stör din sömn. Din trötthet av henne gör att det sliter på din kropp. Hon säger dock att hon lovar att ge sig av om nio månader, då andra kan ta hand om henne... Givetvis bortses somliga aspekter här, som själva

förlossningen (vilket troligen en abortförespråkare skulle peka på), även en sådan sak som att kvinnokroppen är formad för att ha barn i sig men inte på samma sätt garantera en gammal människas överlevnad (vilket troligen en abortmotståndare skulle peka på). Svarar man att det är etiskt att slänga ut farmodern och dö i vinterlandskapet så kan man nog sluta sig till att man är för kejsarsnittsabort. Angående detta måste man betänka vad det är man åberopar, *autonomi* som inte är på direkt bekostnad av någon annan. Men det direkta och indirekta flyter här in i varandra, då somliga varelser inte kan klara sig i en miljö och i detta står mellan sitt liv kontra någons rätt till autonomi via ett indirekt dödande som via det direkta beroendet till miljön också närmas ett direkt dödande... Detta kejsarsnittsaborts-argument (en ställning som är mycket sällsynt, kanske till och med icke-existerande) är det enda argumentet för abort som inte är fullständigt löjeväckande, till trots dess pragmatism klarar det även av att vara abortliberal i fyrtio veckor (samt även om graviditeten blir förlängd) och inte blott i tjugotvå veckor. Dock krockar autonomin som åberopas med sig själv och där borde rätten till den enda miljön som man kan leva i trumfa valmöjligheten, eftersom autonomi är att betrakta som en gradfråga.

11.

Höjer överbefolkningen

Även *du* förhöjer överbefolkningen. Om du tycker att överbefolkning är dåligt för att det skapar svält så måste du tycka att livet har ett värde. I så fall måste du acceptera detta värde och gör du inte det så är inte överbefolkningen ett problem överhuvudtaget.

12.

Oönskad.

Många är de som är oönskade, många är persona non grata, men den ofödda får inte ens lov att vara en person, ty den är non-persona non grata. Denna föreställning tror att vi får vårt värde via det sociala. Denna tror att värde är något man tycker, men det är tvärtom: abort är inte fel för att jag tycker det, jag tycker det för att det är fel och detta oavsett hur många som önskar barnet. Och gäller ständigt denna önsknings-princip? Varför skulle önskningen om sig själv eller någon annan ha värde, det är dess föremål som är det beständiga, som är själva värdet. I korta ordalag kan här också pragmatismen, som detta argument signalerar, nämnas. Pragmatismen tror att etik är omständigheter, medans etik grundas i att dra sig undan omständigheterna och finna sanna värden. I detta ryms också hederskulturen och arvshygienen, där den som blivit till via våldtäkt eller incest bör dömas till döden för att återge kvinnan och till och med sig själv och sitt framtida jag sin heder. Någonstans antas existensen skyddas ifrån existens, men existensen kan blott skyddas från omständigheter och aldrig ifrån sig själv. Utöver döden, om barnet får leva, går det att finna sig i

sina omständigheter och via detta leva. Vi får inte livet som önskas, vi får önska det livet vi får. Men föreställningen är här att jaget kan förflytta sig och att jaget bestämmer biologin, medans det är tvärtom: biologin bestämmer jaget.

13.

Positionen jag intar i abortfrågan är sällsynt och den väcker nog anstöt hos såväl sekulära som kristna humanister. Kanske har den som är kritiskt inställd, samt kanske även den som finner texten trovärdig, redan sett ett problem denna position, där känslan och potentialen till känslan har etiskt värde, kan medföra. För om varje liv med aktiv potential till känsel eller med känsel har ett värde som gör det oetiskt att döda det, så borde även detta inkludera djur som kan tänkas leva på oss. Vilket abortförespråkare bruka mena via att benämna den ofödda för ”en parasit”. Är det oetiskt att döda djur som tar energi ifrån oss? Första skillnaden är att en parasit inte från och med tillblivelsen är kvar i oss, den har kommit utifrån, förvisso kan dess ägg varit inne i någon under hela denna parasits liv. Inte skulle det väl vara oetiskt att döda dessa parasiter eller skulle det det? Här är det två aspekter som måste förstås: för det första att moderns kropp har förmågan att ha ett barn i sig utan att gå under. Hennes kropp tappar förvisso viss form av energi, men den får också tillskott på energi, även den oföddas energi är tillskott såväl via dess föda i livmodern (moderkakan) som utanför livmodern (bröstmjölken). Samt för det andra att vi har rätt att döda, i självförsvar, likt en inbrottstjuv bör få dödas så får också en parasit det. Här ska också sägas att alla djur, från bandmaskar till människor inte har samma värde då deras känsla och aktiva potential till känsla inte är lika stark. Däremot ger blotta känslan ett värde, som måste respekteras utöver det direkta självförsvaret. Detta är ett komplext ämne som bör diskuteras vidare i djurfrågan (det är för övrigt en tragedi att djurrättsrörelsen och oföddrättsrörelsen är så långt ifrån varandra, idag och genom historien, då båda är för-livet-rörelser). Så frågan blir här: är inte den ofödda att likna med en inbrottstjuv? Skulle ditt hus vara inbyggt med sådant som släpper in inbrottstjuven och håller den vid liv, så borde du fråga dig varför din och husets bild av tjuven är så olika? Kroppen skyddar den ofödda; kroppen försöker inte fördriva den, kroppen har inget immunförsvar eller larm för den ofödda. Våra kroppar är just grundade i att kroppen söker mer liv av det egna slaget, kvinnans även till att hålla detta grundade liv vid liv.

14.

Med denna föreställningen har den känsliga, såväl rådande som aktivt potentiellt, ett ovillkorligt värde och får inte direkt fråntas det, vi bör inte handla så att vi medvetet dödar någon känslig utöver i självförsvar. Abortförespråkare försöker ständigt villkora detta, en extrem till den kristna humaniteten är antinatalism, som menar att människan bör dö. Hon bör avveckla sig själv för andras

arters bästa och egentligen även sitt egna bästa, detta är en negativ humanism: varför skulle just människan vara arten som offrar sig, ska människan offrar sig för sina egna synder? Är de ofödda i så fall de givna som ska offras först?

15.

När kom rätten till abort, när teknologin utformades? Kom inte också rätten till att halshugga med giljotinen i sådana fall? Vår kulturs självbild är motsägelsefull och gömmer sig bakom trötta feministiska poser som knappt är förmögna att lura sig själva. Vår kultur består av en stor fasad med en fri karriäristkvinna på, skrapar man lite på denna fasad så ser man mängder med olyckliga kvinnor och deras aborterade barn. Är vi fria? Vi är fria ifrån *något*, men vad ska vi med intet till när allt kommer omkring?

16.

Kanske kommer dock teknologin lösa abortfrågan, via konstgjorda livmödrar. Då kan inte längre en abortläkare låta lemlästa den ofödda, utan måste istället föra den till en konstgjord livmoder. Då kommer dem som vill kalla sig ”för val” verkligen visa sig vara för abort och inget annat.

17.

Det gäller att inte bli utopisk, men teknologin som har varit värdens farsot beträffande abort kan också bli dess räddning, till slut. Kanske kommer det största massdödandet på vår egna art och på andra arter att ta slut lagom tills vi har en annan form av undermänniskor och underarter: nämligen den artificiella intelligensen eller snarare: den artificiella känseln. Det gäller redan nu att sätta sig in i denna etik, det går inte att räkna med att en humanist, såväl teistisk som sekulär, kommer vilja ge dessa någon rätt om dem uppvisar känsel. ”Det ser bara ut som känsel” kommer det sägas, då dem inte har en ”själ” eller ett ”självmedvetande”. Med känslan som etisk princip står etiken för morgondagen redan klar. För med detta existentiella abortmotstånd som här har framförts, är det inte ens arttillhörighet utan blotta känseln eller den aktiva potentialen till denna som ger värde.

18.

Pamfletten närmar sig sitt slut och jag riktar min (be)klagan till kulturen som inte har råd med barn. Än mer kulturer som har det, men ändå dödar barn. Min (be)klagan till kvinnor som förnekar sin biologi eller tvingas att förneka sin biologi på grund av sitt sociala nätverks förnekande av den. Jag riktar en (be)klagan till sjukvårdarna som blev bödlar. Abortförespråkare har tappat vördnaden för existensen, för tillblivelsen. Framförallt vill jag rikta ett beklagande, full av sorg, till alla miljoner och åter miljoner barn som blott fick känna ett kort tag och deras sista känsla blev en känsla de inte

alls kände igen. Och alla de barn som aldrig började känna. Alla de liv som aldrig blev levda eller som inte levs nu. De unika drag som fanns i cellerna som aldrig hade varit tidigare och heller aldrig kommer bli igen, som blev till medicinskt avfall. På de som dödades i går, nu och... I morgon, ja vad kommer i morgon?